

Het Groene blad

Zomer 2021

Slenterpaadjes

Marker Wadden

Nieuwe Groenhof

Contactpersonen Werkgroepen

Excursies
Vacant
(Interesse? Mail voorzitter)

Mediatheek
Suze Hörchner
0318-513613
mediatheek@ivnveenendaal-rhenen.nl

Natuurpaden
Ida Marsman
natuurpaden@ivnveenendaal-rhenen.nl

Vogelwerkgroep
Henk van Reuler
henkvanreuler@outlook.com

Werkgroep scholen V'daal
Bert de Ruiter
0318-522617
scholenwg.veenendaal@ivnveenendaal-rhenen.nl

Werkgroep scholen Rhenen
Harald Ariesen
0317-616705
haraldariesen@hotmail.com

Werkgroep Planten
Vacant
(Interesse? Mail voorzitter)

Weidevogelbescherming
Roelof de Jong
0317-614941
jon73229@planet.nl

Media Werkgroep (Groene Blad)
Henk te Paske
j.h.tepaske@gmail.com

Redactie Groene Blad
Nico Bosman
redactie@ivnveenendaal-rhenen.nl

"de Zwammen"
Martijn Stip
0317-619935
zwammen@ivnveenendaal-rhenen.nl

NatuurWerkt!
Bert Berg
0318-472145 of
06-33106173
bberg@hetnet.nl

Bomen en Openbaar groen
Carlo van de Weerd
0318-561134
kh.vd.weerd@hccnet.nl

Werkgroep PR
Cokkie Gadella
0318-550806
pr@ivnveenendaal-rhenen.nl

Natuurtuin Diddersgoed
vacant
(Interesse? Mail voorzitter)

Tuin "Groenhof"
Hanneke Baretta-Bakker
groenhof@ivnveenendaal-rhenen.nl

Duurzaamheid en Moestuin
Dorthy Reijn
d.reijn@xs4all.nl

Vertrouwenspersoon
Ida Marsman
vertrouwenspersoon@ivnveenendaal-rhenen.nl

Groenhof

In de Groenhof bevinden zich het Natuur- en Milieu Educatief Centrum (NME-centrum) en de Mediatheek.
Karel Fabritiusstraat 3, 3904TG Veenendaal. T. 0318-589555. B.g.g. Suze Hörchner, T. 0318-513613.
Openingstijden: woensdag 14 – 16 uur of na afspraak met coördinator Suze Hörchner.
Gesloten tijdens schoolvakanties én in de maanden juli en augustus.
mediatheek@ivnveenendaal-rhenen.nl, groenhof@ivnveenendaal-rhenen.nl, ghorchner@planet.nl
www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen

Webmaster en Nieuwsbrief

Arie Bons, webmaster@ivnveenendaal-rhenen.nl
Henk te Paske, nieuwsbrief@ivnveenendaal-rhenen.nl

LEPPERS
ZONWERING
VEENENDAAL

Leppers Zonwering B.V.
Nieuweweg 85
3905 LH Veenendaal
Telefoon: 0318 51 75 65
Fax: 0318 54 32 60

BTW nr. 8099.91.998.801
ING bank
IBAN: NL30INGB0651914558
K.v.K.: 30058732
E-mail: info@leppers.nl

Het Groene blad

IVN Veenendaal - Rhenen - zomer 2021

Beste medeleden,

Alweer het zomernummer. De meimaand was (en is als ik dit schrijf) erg nat. Afhankelijk vanuit welk perspectief je kijkt, is dat een goede zaak of wordt het als hinderlijk ervaren. Terrasweer was het in ieder geval tot op heden niet. Maar de natuur kon wel wat water gebruiken na die paar droge jaren.

De nattigheid is nu ook heel goed te zien in het Binnenveld. Veel plassen en de loop van de oude Eem is goed zichtbaar. Gras op de weilanden is flink gegroeid en op vele plekken alweer gemaaid. Daar waar de Weidevogelbescherming actief is, zijn er plekken waar je duidelijk het uitgespaarde gras ziet. Daar zit of zat dus een weidevogel te broeden. In het binnenveld waar de grond verder niet bewerkt wordt, zie je momenteel heel veel Kievitsjongen lopen van verschillende leeftijden. De jongen van de tureluur zijn er ook al, evenals van de grutto. De wulp heeft gegeven zijn gedrag ook zeker al jongen. Kortom, er is heel veel nieuw leven.

Voor ons als mens begint het ook weer een klein beetje normaal te worden. De vaccinaties gaan nu, na een aarzelende start, sneller. We moeten nog wel de richtlijnen opvolgen, maar het gaat de goede kant op.

Als bestuur wensen wij jullie in ieder geval een hele mooie zomer toe en laten we hopen dat we elkaar op de wat kortere termijn gewoon weer fysiek kunnen ontmoeten.

Met vriendelijke groet,

Leo Pruis

Inhoud

- 5 Tegelwippen wedstrijd
- 6 Moestuin NL Doet
- 8 Slenterpaadjes
- 9 Nieuwe ledenadministrateur
- 11 Marker Wadden
- 14 Nieuwe Groenhof
- 16 Een Groen dak
- 18 Weidevogels

Colofon

Het Groene Blad, het contactblad voor leden en donateurs van IVN Veenendaal-Rhenen verschijnt 4 maal per jaar.

De sluitingsdatum voor het Zomernummer is 30 mei 2021.

Informatie uit de werkgroepen verdienen een plek in ons Groene Blad.

REDACTIE:

Nico Bosman

redactie@

ivnveenendaal-rhenen.nl

Foto's voor- en achterpagina:

Tineke Wouda

BESTUUR:

VOORZITTER:

Leo Pruis

voorzitter@

ivnveenendaal-rhenen.nl

SECRETARIS:

Hans Hardeman

secretariaat@

ivnveenendaal-rhenen.nl

PENNINGMEESTER:

Heiny Achterberg

penningmeester@

ivnveenendaal-rhenen.nl

installatiebedrijf
Bouman

- Waarborg installateur voor gas- en watertechnische installaties
- Dakbedekkingen
- Aanleg, onderhoud cv-installaties en gastoestellen
- Rioleringen
- Lood- en zinkwerken
- Installeren van sanitair
- Ventilatie & aircosystemen

Postbus 307, 3900 AH Veenendaal
Bezoekadres: Generatorstraat 9, 3903 LH Veenendaal
Telefoon (0318) 51 00 01, Fax (0318) 54 38 57
info@boumaninstallatie.nl
www.boumaninstallatie.nl

Lid van
UNETO-VNI

DAILYWORKWEAR.NL

- ✓ **BEDRIJFSKLEDING**
- ✓ **SPORTKLEDING**
- ✓ **PROMOTIEKLEDING**
- ✓ **WERKSCHOENEN**

Wageningsesteen 46 | VEENENDAAL

15
ZONNENBERG
MAKELAARDIJ

WELKOM

BIJ ZONNENBERG MAKELAARDIJ, JO(UW) MAKELAAR
IN VEENENDAAL, RHEEN & DE BETUWE!

Wees van harte welkom!
Nadig ons uit voor een gratis waardebeoordeling
en ontvang ons welkomstcadeau

Karolien Veenendaal
Barkewijk 10A, 3904 AS Veenendaal
0318 - 53 56 00

Karolien Rensen
Frederik van de Puttehof 12, 3911 LB Rhenen
0317 - 22 60 10

EkoPlaza
Uw biologische supermarkt
in Veenendaal

Ook voor uw glutenvrije -
en dieetproducten.

EkoPlaza,
Pr. Bernhardlaan 1, Tel. 0318-516537

Recept: Bunny Chow Pita

3 vastkokende aardappelen, geschild, olie om in te bakken
1 ui, gesnipperd
2 eetlepels tomatenpuree
1 eetlepel fijngesneden gember
2 tenen knoflook, uitgeperst
2 theelepels cajunkruiden en 1 theelepel zout
200 ml groentebouillon
2 grote tomaten, in blokjes
1 blik kidneybonen afgespoeld en uitgelekt
Klein handje gesneden koriander en 1 limoen

- 1 Kook de aardappelen beetgaar. Snijd ze, zodra ze wat zijn afgekoeld, in blokjes.
- 2 Verhit de olie in een pan en bak de ui goudbruin. Voeg de tomatenpuree, de gember, knoflook, cajunkruiden en het zout toe en bak even mee. Doe de aardappelblokjes en de groentebouillon erbij en laat tien minuten zachtjes inkoken.
- 3 Voeg de tomaten en de kidneybonen toe. Zet het vuur laag, leg het deksel op de pan en laat nog eens 15 minuten sudderen.
- 4 Verwarm de pitabroodjes volgens de aanwijzingen op de verpakking.
- 5 Vul de pitabroodjes met het mengsel en garneer met de koriander. Geef er een partje limoen bij
Eet smakelijk

Cokkie Gadella

foto Tineke Wouda

Tegelwippen

Veenendaal doet mee aan het

In 2020 was de eerste editie van het NK Tegelwippen, waarbij Amsterdam en Rotterdam de strijd aangingen. Zo'n 95.000 (stoep)tegels werden toen verruild voor gras, bloemperken en geveltuinen. En dit jaar doen wij ook mee!

Met onze deelname aan het NK Tegelwippen maken we Veenendaal én dus Nederland samen een stukje groener. Tot 30 september 2021 organiseren we verschillende acties waar iedereen aan mee kan doen, zoals 'tegeltje eruit, plantje erin', verrijzen de eerste geveltuintjes en planten we als gemeente een heleboel groen aan.

Want hoe meer groen we aanbrengen in de openbare ruimte (en we dus minder tegels hebben), hoe beter! Groen zorgt voor minder wateroverlast, minder hitte, een gezondere bodem, het grondwater wordt aangevuld, meer biodiversiteit en een betere luchtkwaliteit.

Op www.nk-tegelwippen.nl kunt u alle informatie vinden en uw gewipte tegels aanmelden voor de Tegelstand. Houd de Rijnpost en de social media-kanalen van gemeente Veenendaal in de gaten voor alle acties.

De grondwaterstand, hoe is het daarmee?

De voorjaarsdroogte van 2020 brak alle records. Voor zover bekend was het niet eerder zo vroeg in het jaar al zo droog. Lange periodes van droogte leiden tot lage grondwaterstanden, lage waterpeilen en slechte doorstroming van sloten en beekjes. Het resultaat daarvan is dat bomen en planten niet voldoende water kunnen krijgen en dat het oppervlaktewater gevoelig is voor blauwalg en botulisme.

Bij rioolreconstructies legt de gemeente tegenwoordig altijd een regenwaterriool aan, zodat het gescheiden afgevoerd kan worden van het vuile water. Het regenwater stroomt dan direct naar sloten en beekjes. Zo zorgen we na een periode van droogte voor een sneller herstel van de waterpeilen en voor een goede doorstroming.

Je kunt helpen door ook regenwater af te koppelen en af te voeren naar het regenwaterriool (als dat er ligt in jouw straat). Nóg beter is het om het regenwater niet gelijk af te voeren, maar te infiltreren in de bodem op je eigen ter-

rein. Zo komt ook het grondwater weer sneller op peil. En als je je eigen terrein vergroent, dan hou je het water beter vast in de bodem en is het in hete zomers goed toe-ven in je tuin.

Meer weten? Kijk dan op duurzaamveenendaal.nl/regenwater

De grondwaterstand in de droogste gebieden van Nederland, zoals de Utrechtse Heuvelrug, blijft te laag ondanks de regen van de afgelopen maanden. Onze hooggelegen zandgronden zijn helemaal afhankelijk van regenwater.

Wat kun je zelf doen voor aankomende zomer?

- Vergroen je tuin.
- Koppel regelwater af en laat het infiltreren in je (tuin)-bodem.
- Minder lang douchen: in een huishouden waarin iedereen een minuut per dag korter doucht, kan op jaarbasis 6.000 liter water worden bespaard.
- Deel je bad of douche en bespaar de helft aan water. Dit was vroeger heel normaal en nu weer helemaal hip. En natuurlijk veel gezelliger!
- Maak gebruik van het warme douchewater met een warmtewisselaar. Hiermee hergebruik je de restwarmte van het afvalwater.

Subsidies

Een regenton kopen, afkoppelen, vergroenen. Misschien denkt u 'dát kost vast een hoop geld'. Maar weet u dat u subsidie kunt krijgen voor het afkoppelen en bergen van regenwater en voor het vervangen van tegels door plantjes? Er is maximaal € 500,- subsidie beschikbaar per huis voor afkoppelen en groener maken van de tuin.

Subsidie voor niet-natuurlijke personen

Er is ook een subsidie voor het afkoppelen van regenwater en het vergroenen van terreinen voor niet commerciële instellingen zoals scholen en verenigingen. De kosten worden vergoed tot 75% van de kosten met een maximum van € 2000,-. Indien er een educatief component in zit, dan is de vergoeding 100%, eveneens met een maximum van € 2.000,-. Kijk voor meer informatie op

duurzaamveenendaal.nl/financiering

Natuurpaden

Stand van zaken werkgroep Natuurpaden.

Om het onderling uitwisselen van activiteiten voor en door IVN leden te bevorderen, een berichtje van de werkgroep Natuurpaden.

Ondanks de lock down is onze werkgroep druk bezig geweest.

Stand van zaken werkgroep Natuurpaden.

Om het onderling uitwisselen van activiteiten voor en door IVN leden te bevorderen, een berichtje van de werkgroep Natuurpaden.

Ondanks de lock down is onze werkgroep druk bezig geweest.

De jaarlijkse controles van onze wandel- en fietsroutes en de actualisering van onze routes op de IVN site en routeapp zijn onverminderd doorgegaan. Vergaderen deden we via de zoom. Regelmatig bereiken ons per mailpost enthousiaste reacties door gebruikers van de routes.

De landelijke molendagen in mei waren aanleiding voor een persberichtje over onze IVN fietsroute 'Fietsen langs grote graanmolens en groene grenzen' in de Rijnpost.

Pilot Project Uitzetten Informatie Mappen met natuurroutes door werkgroep Natuurpaden.

Vijf uitgiftepunten van onze mappen met informatie over onze natuurroutes, op één horecabedrijf in Elst na, vakantieparken en/of campings in Overberg en Rhenen, dienen als pilot om eerst te ervaren of en hoe het uitzetten van informatiemappen in de praktijk wordt gewaardeerd. Voor de zomervakantie zullen we de mappen persoonlijk bij de vijf pilot uitgiftepunten bezorgen.

Konikpaarden
foto Tineke Wouda

Eind dit jaar willen we aan de hand van de opmerkingen en ervaringen van deze 5 uitgiftepunten evalueren en besluiten of vanaf 2022 verdere verspreiding van soortgelijke mappen over totaal 20-25 uitgiftepunten zinvol is. De uitgiftepunten, behalve vakantieparken ook horecabedrijven, de stadswinkel Veenendaal en toeristinformatiecentrum Rhenen en eventueel andere relevante adressen, zijn alle m.u.v. de stadswinkel en het toeristinformatiecentrum gelegen langs of in de directe omgeving van een of meerdere van onze natuurroutes.

Elk uitgiftepunt krijgt een informatiemap 'op maat'. Dat wil zeggen dat per map het accent ligt op die natuurpaden

in de buurt waarvan het uitgiftepunt is gelegen.

Tevens wordt een poster aangeboden, die bedoeld is als ondersteuning van de map, of, in die gevallen waarin het uitgiftepunt geen belangstelling heeft voor de map, als alternatief.

In het kader van de jaarlijkse week van de Duurzaamheid Veenendaal, met dit jaar als thema voeding, ontwikkelen we een nieuw IVN fietsroute door Veenendaal en (een deel van) het Binnenveld langs locaties waar ecologische verantwoorde (dus duurzame) voeding wordt geteeld en/ of verkocht. Het duurzaamheidscafé (waarin ik sinds kort weer participeer), dat in oktober ook weer gaat starten met een maandelijkse bijeenkomst in de Cultuurfabriek, organiseert die week van de duurzaamheid ook een avond. Tijdens deze avond zal de nieuwe IVN fietsroute worden gepresenteerd (PR momentje voor onze werkgroep natuurpaden en het IVN!).

Met vriendelijke groet,

mede namens de andere leden van de werkgroep: Henk te Paske, Harmannus Harkema, René Haverdings, Ida Marsman, coördinator.

PS: voel je je aangesproken door deze werkgroep en wil je daaraan bijdragen, als vast lid of op ad hoc basis? Neem contact op via natuurpaden@ivnveenendaal-rhenen.nl

PR werkgroep

Nieuws van de PR-Werkgroep

In verband met de coronacrisis is de werkgroep al ruim een jaar niet bij elkaar geweest. Ik heb als coördinator in die tijd wel nagedacht over hoe we de komende tijd verder willen. Een geplande wandeling moest helaas worden afgelast vanwege het slechte weer. Een wandeling die we hadden willen gebruiken om eens even bij te praten, met koffie en gebak na afloop en op veilige afstand. We hebben nu een nieuwe datum geprikt. De pr-werkgroep bestaat uit 5 ouderen om niet te zeggen oudjes, die weliswaar met heel veel enthousiasme deelnemen aan de groep, maar die niet het eeuwige leven hebben. Regeren is vooruit zien dus jullie begrijpen dat onze werkgroep naarstig op zoek is naar versterking en naar mensen die t.z.t mijn coördinatorschap over willen nemen. Liefst qua leeftijd een stuk jonger dan wij zijn. Bert Berg en ik gaan, met het oog op de verhuizing naar ons nieuwe onderkomen, alle pr-en verkoopartikelen uitzoeken en kijken wat we in ons assortiment willen houden en wat weg kan. Als er iemand is die het leuk vindt om t.z.t het winkeltje onder zijn hoed te nemen laat degene zich dan bij mij melden. Tot slot wil ik het bestuur een compliment maken voor de wijze waarop ze met de werkgroepen hebben gecommuniceerd in deze zo lastige coronatijd en ze heel veel sterkte wensen met de overgang naar ons nieuwe onderkomen.

Groetjes,

Cokkie Gadella, coördinator PR-werkgroep.

Moestuin

NLdoet op moestuin de Duiventoren.

Na een koud en nat voorjaar vindt de uitgestelde actie NLdoet plaats op de eerste zonnige zaterdag van mei 2021.

Naast een aantal vaste vrijwilligers hebben zich 6 mensen opgegeven om de beoogde klussen op de moestuin aan te pakken. Iedereen die iets met tuinieren heeft weet dat je in mei ontzettend veel te doen hebt, dus we zijn heel erg blij met deze deelname. Met in totaal 10 personen gaan we compost opbrengen, pompoenen planten, het bloemenbed netjes maken en tomaten planten. En nu het zo overvloedig geregend heeft zijn de niet bedoelde planten, ook wel onkruid genoemd, massaal opgekomen. Dus wie-den hoort ook tot de taken. Het insectenhotel dat Job en John voor de moestuin gemaakt hebben is nog niet helemaal af. Zij hebben op zich genomen om hiermee verder te gaan.

In het net aangeplante bloemendeel komen aardappelen op. Die hebben vorig jaar in dit deel van de tuin gestaan en het is onvermijdelijk dat je er een paar overslaat tijdens het rooien (en we hebben nog zó ons best gedaan er geeneentje over te slaan). Deze overblijvers worden opgegraven en eerlijk verdeeld (en blijken naderhand toch niet meer zo lekker te zijn, jammer). De net aangelegde paden zijn door de regen min of meer weggespoeld. Ze worden opnieuw aangeharkt en van houtsnippers voorzien. Dat ziet er meteen heel goed uit!

moestuin vanuit drone
Ton Ezendam

Op een deel van de moestuin staat het nog vol met distels. Er ligt al een poosje karton op om de groei te onderdrukken. Dit heeft de distels er echter niet van weerhouden om zich tussen de lagen karton door te wringen. Met dikke handschoenen aan worden de distels verwijderd waarna er een forse laag compost op gestort wordt. Gedrieën werken ze zich in het zweet om kruiwagens met compost te vullen en te verdelen op het bed waar tot slot tientallen pompoenplanten geplant worden.

De opgekweekte tomatenplanten krijgen een mooie plek in een van de moestuinbedden. Als goede maatjes worden er basilicumplanten tussen de tomaten gezet. Dat is straks makkelijk met oogsten, het bijpassende kruid staat ernaast.

Tijdens het werk wordt er kennis met elkaar gemaakt en moestuinkennis uitgewisseld en in de pauze zitten we in een grote coronakring en genieten van koffie, thee en koek in de zon.

Zoals altijd is het moeilijk om te stoppen met werken maar zoals we op de moestuin vaker zeggen, 'volgende keer meer'. En met versgeplukte sla en radijsjes nemen we moe maar zeer tevreden afscheid. Met dank aan het Oranjefonds en alle deelnemers voor het mogelijk maken van deze ochtend.

Heb je zin om eens te komen kijken of mee te helpen, dan ben je van harte welkom. Ook begint er een en ander aan oogst in de verkoop te raken.

Laat het wel even weten. Stuur een mail naar moestuin@ivnveenendaal-rhenen.nl of stuur een berichtje naar Dorthy op 06-11168431.

Moestuintijden:

Dinsdagochtend vanaf 9.30 uur en om en om vrijdagmiddag vanaf 13.30 uur/zaterdagochtend vanaf 9.30 uur.

Dorthy Reijn

Plasticfree

Plastic Free Amsterdam

Dit is een webwinkel, gevestigd in Amsterdam, die tot doel heeft om tot een serieuze vermindering van plastic-verpakkingsmateriaal te komen. We weten allemaal dat plasticafval een serieuze bedreiging vormt voor het leven in onze oceanen en op land enorme schade aan kan richten aan flora en fauna en daardoor op termijn ook aan het menselijk leven. Ik ben een praktisch denkend mens en kijk dus allereerst wat ik hier zelf aan kan doen. Via onze dochter kwam ik in contact met Plastic Free Amsterdam. Zij hebben een enorm aanbod van producten op het gebied van voeding, make-up, schoonmaakartikelen drogisterijartikelen en algemene gebruiksartikelen, teveel om op te noemen. Ik zal een paar voorbeelden noemen. Speciaal voor vrouwen verkopen ze katoenen inlegkruisjes (3 stuks voor 15 euro), prima wasbaar, en je hebt er aan ca 9 genoeg. Het scheelt je gemiddeld 365 van die met plastic bekleedde wegwerpdingen en veel geld'. Ze hebben een natuurlijke deodorant in blikjes en potjes tandpasta in glazen potjes.

Kijk maar eens op www.Plasticfreeamsterdam.nl

Veel succes

Cokkie Gadella.

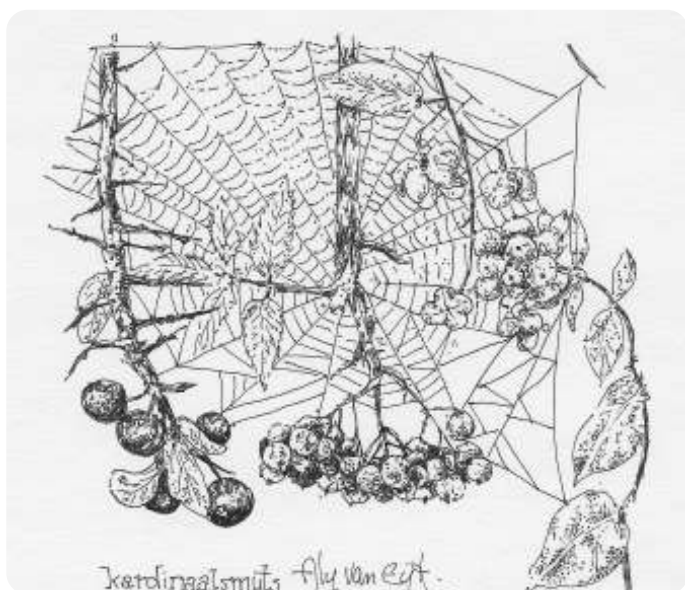

landkaartje
foto Nico Bosman

Slenterpaadjes

Na een erg nat en koud voorjaar wordt het eindelijk zomer. Alles is zeker drie weken later dan vorig jaar. De lijsterbes bijvoorbeeld, is in juni nog in bloei, vergeleken met vorig jaar, waren de bessen al oranje. Tot groot genoegen van de merels, die er flink raad mee weten. De Latijnse naam van de lijsterbes is *Sorbus*. In ons land komt de gewone lijsterbes het meeste voor. De *Sorbus Acuparia*, die naam komt weer van het Latijnse *acupor*, wat vogelvangst betekent. Andere namen voor de lijsterbes zijn kraalboom, kwetsenbeienboom, vogelbessenboom en saphout of siephout. In Engeland noemde men de lijsterbes ook witchwood. Men meende toen heksen te kunnen weren met het hout van de lijsterbes. De lijsterbes staat voor wijsheid, kracht en bescherming tegen het kwaad.

Een mythe verhaalt dat de lijsterbes is ooit de redding van Thor geweest. Toen de Germaanse dondergod de rivier de Vimur doorwaadde, begon het water snel te stijgen toen hij in het midden was. Gelukkig kreeg Thor/Donar een tak van de lijsterbes te pakken, zodat hij de overkant kon bereiken. Nog lang na dat verhaal was het in het noorden van Europa de gewoonte minstens één plank van lijsterbessenhout in de scheepsromp te verwerken, in het geloof dat Thor het schip zou behoeden. Een Romeinse legende over het ontstaan van de lijsterbes is: Dat Hebe, dochter van Jupiter/Zeus, verloor op een dag de gouden schenkbeker van de Romeinse oppergod. De demonen hadden de beker gestolen. Maar de arend had dit gezien en wist ook waar de beker was. Dus zond Jupiter de arend uit om de beker op te halen. Er stond een heftige strijd waarbij de arend door de demonen werd verwond. Overal waar het bloed drupte of een veer neerviel van de arend, verhieft zich een lijsterbes met bloedrode bessen en veervormig blad. En ik weet nog als kind, dat in de maand mei mijn vader uit een tak van de lijsterbes een fluitje sneed, waar je echt op kon fluiten.

Lijsterbes en sleedoorn
tekening Aly van Eijk

tekening Aly van Eijk

Regelmatig hoor ik bij het Ketelwegje veel vogelzang, De grote karekiet en heel veel kleine karekietjes. De eerste roep van de tiftjaf, dan begint de lente altijd voor mij. De koekoek, die dat allemaal in de gaten houdt, om zijn eieren in gastnesten te deponeren. Een vogel krijg je bijna nooit te zien, maar is duidelijk te horen: de braamsluiper. Hij zit ook werkelijk tussen de braamstruiken in ondoordringbaar gebied! Als je dicht bij staat, hoor je dat hij snel brabbelen zingt. Daar dankt hij zijn volksnaam babbelantje aan. Een andere bijnaam is klappermannetje, de roep is een snel getik, een soort mitrailleurkje. Hun nest maken ze van gras, dichtbij de grond, meestal 5-6 eieren die ze in 10-13 dagen uitbroeden. En als de jongen 10-13 dagen oud zijn verlaten ze het nest, maar worden nog 18 dagen gevoed door de ouders. Het zijn echte insecteters, maar eten ook bessen, framboos, bosbes, braam, jeneverbes, vlierbes. Vanaf half juli gaan ze al op trek, ze overwinteren in Oostelijk Afrika. Kijk en geniet.

Aly van Eijk.

Eind februari heeft Tineke Wouda het ledenbeheer overgenomen. Een introductie.

Afkomstig uit Friesland heb ik in alle windstreken van Nederland gewoond. Hoewel slechts kort getogen in het noorden, is het Fries mijn moedertaal gebleven. Mijn mans wiegje stond op tropisch Java. Vijftientig jaar geleden zijn we in Veenendaal neergestreken. Onze huisgenoten zijn twee asielkonijntjes, die binnenshuis de ruimte krijgen en bij mooi weer de tuin verbouwen.

Als programmeur/systeemanalist was ik onder meer werkzaam bij TNO Delft, Universiteit Twente en Stork Ketels. Van jongs af interesseerden natuur en milieu me. Aan een eigen auto voor de deur heb ik nooit behoefte gehad. Mijn vader werkte bij NS en hij noch mijn moeder bezaten een rijbewijs. Wij zaten met het gezin heerlijk in de trein en genoten van het wisselende Nederlandse landschap. In mijn kinder- en schooltijd reisden we vanuit Midden-Limburg, als het even kon, naar Noord-Friesland om bij familie te logeren.

Door te reageren op een advertentie kwam ik in 1998 bij de IVN-mediatheek terecht, toen al geleid door coördinator Suze. Informatiecentrum de Groenhof is hierdoor elke woensdagmiddag mijn vaste stek. Een essentiële taak is de uitleen van lesmaterialen en boeken aan leerkrachten en andere bezoekers. Computerwerk vindt veelal thuis plaats. Vaste prik is de gezellige theepauze met de tuin- en klusploeg.

Voorjaar 1999 voegde ik me gedurende vijftien jaar bij de scholenwerkgroep. Aan activiteiten van planten- en vogelwerkgroep neem ik graag deel als liefhebber. Echte kenner ben ik niet.

Mijn fotogalerie is gelinkt aan de IVN-site. Tegenwoordig meer om IVN-activiteiten te memoreren. Oorspronkelijk opgezet ter promotie van IVN in de media, in het bijzonder de scholenwerkgroep. Regelmatig zijn foto's gepubliceerd in lokale kranten, tijdschriften en brochures. Tevens heb ik een steentje bijgedragen aan de landelijke Duurzaamheidskalender.

In de loop der tijd heb ik voor het Groene Blad ruim vijftig keer kopij aangeleverd, van eigen hand of bewerkte stukken. De laatste zes jaar ligt de focus meer op fotografie. Passend bij het actuele seizoen of thema bied ik een serie foto's aan, waaruit de redactie een keuze maakt. Met veel plezier selecteer en bewerk ik eigen opnamen om de covers te sieren, wat ook na veertien jaar niet verveelt. Een eigen bezorgwijk van ons verenigingsblad kan met zo veel bemoeienis natuurlijk niet ontbreken!

Buiten het al genoemde hou ik van fietsen, wandelen, dansen, theater- en museumbezoek, K3 (konijnen, katten, koeien), puzzelen, architectuur enz. Schaatsen en Tour de France volg ik fanatiek op tv. Kortom, elke dag is minstens een dag te kort.

Zwarte specht

De Zwarte Specht

De Zwarte Specht (*Dryocopus martius*) is een spechtensoort die voorkomt in de beboste delen van Europa en het noordelijke deel van Azië. Het is de grootste specht van Europa. Op de Britse Eilanden ontbreekt de soort geheel en ook als dwaalgast is hij er tot dusverre nooit vastgesteld. Het is een uitgesproken standvogel.

In de 19de eeuw werden in ons land op grote schaal naaldbomen aangeplant. De Zwarte Specht heeft hiervan dankbaar gebruik gemaakt. De eerste Zwarte Spechten vestigden zich in Nederland rond 1913. Het eerste bekende broedgeval vond plaats te Lonneker, nabij Enschede, in 1915. Inmiddels herbergt Nederland volgens de Atlas van de Nederlandse broedvogels 1100-1600 paren. Omdat de soort gebonden is aan bosgebieden met enige omvang, is hij redelijk algemeen in het oosten en zuidoosten, maar zeldzaam in Flevoland (Roggebotzand), Noord- en Zuid-Holland (duinstreek) en Zeeland (oosten van Zeeuws- en Vlaanderen).

Bovenstaande informatie is afkomstig van de website waarneming.nl.

foto Albert Noorlander (waarneming.nl)

Tijdens een wandeling op de Amerongse Berg op 15 april hoorde ik spechten roffelen. Omhoog kijkend zag ik drie zwarte spechten hoog in de toppen van de bomen heen en weer vliegen.

Plotseling begonnen twee van de spechten te baltsen. Ze zaten ieder aan een kant op de stam van een grove den. 't Leek net of ze verstoppertje met elkaar speelden. Ze maakten synchroon allerlei schokkerige bewegingen, waarna ze telkens een poosje doodstil bleven zitten, om even later opnieuw allerlei bewegingen te maken. Steeds elkaar in de gaten houdend. Dan weer omhoog, dan weer omlaag. Maar soms ook linksom de stam en dan weer rechtsom. Ze waren zeker vijf minuten bezig met dit ritueel, daarna vloegen ze weg.

De derde specht was een eindje verderop gaan zitten. Die liet zich af en toe horen door een laagtonig geroffel. Het was een bijzondere waarneming. Mijn dag kon niet meer stuk!

Henk te Paske

MARKER WADDEN

Beleef nieuwe natuur!

Natuurmonumenten biedt halve-dagexcursies aan naar het nieuwe natuurgebied Marker Wadden. Op een snikhe- te dag in augustus 2020 schepen we in op de ochtendboot van tien uur. Het eerste uur vanuit Bataviyahaven in Lely- stad is al een feestje: varen! Strijk en zet zijn alle tochten volgeboekt. Dankzij corona vinden we gemakkelijk een plekje aan de reling zonder hutjemutje in elkaars per- soonlijke ruimte te komen. Het zeilschip meert af in de havenkom van het hoofdeiland. Van de tussen 2016 en 2020 ontstane vijf natuureilanden is alleen het havenei- land toegankelijk voor publiek.

Het aangename windje transformeert in de beschikbare 3,5 uur langzaam in een warme föhn. Ik heb medelijden met de middagploeg die ons straks aflöst.

Een gids van Natuurmonumenten verhaalt over het idee achter de nieuwe archipel en de piepjonge ontstaansge- schiedenis. Volgens plan nemen soortenrijkdom van flora en fauna in rap tempo toe. Het accent ligt op planten, vo- gels, vissen en insecten. Vleermuizen zijn de eerste zoog- dieren die de Marker Wadden hebben bereikt. De eerste tekenen van landzoogdieren zijn sporen van een mol. Gazen tentjes blijken insectenvallen te zijn voor weten- schappelijk onderzoek. Muggen, vliegen en vliesvleugeli- gen voeren voorlopig de boventoon. De drijvende vallen vangen insecten die hun eitjes onder water leggen, zoals libellen.

Marker Wadden moeten natuur laten floreren

De natuureilanden moeten de verstikkende slibvorming op de bodem van het Marker- meer tegengaan. Er wordt een diepe slibgeul aangelegd dicht bij het eerste eiland. Door de natuurlijke stroming in het meer komt het slib vanzelf in deze geul terecht, waarna het wordt gebruikt voor de bouw van het eiland.

bron: natuurmonumenten

ANP

De gids wijst de aandachtige luisteraars op uitzichttoren STELTLOPER en verdiepte kijkhut DUIKEEND. Verderop liggen kijkhut LEPELAAR en kijkscherm AALSCHOLVER. We lopen een rondje van anderhalf uur langs paden en slingerende vlinderbruggen over water en moeras. Film- pjes en foto's die ik me herinner, tonen bijna alle een kale boel zonder kleur. Maar niet nu! Het is een mêlee van rode en roodbruine zuring, gele, witte, roze en blauwe bloemen, zilverkleurige distels en het groen van riet en helmgras. We bekijken onder meer klavers, kamille, wil- genroosje, wilde tijm, slangenkruid en het zeldzame goudknopje.

Riet en lisdodde zijn uitgezaaid, helmgras is handmatig aangeplant. Alle andere soorten zijn komen aanwaaien of

zijn meegelift met de grond ter versteviging van de paden.

foto Tineke Wouda

Op eigen gelegenheid slaan de meeste deelnemers, wij ook, af naar de DUIKEEND, gelegen aan een kreek. Achter een glazen scheidingswand zwemmen vissen. Op oog- hoogte strijken visdiefjes neer op strategisch geplaatste takken en boomstammetjes. Een scheepsmakker die in z'n eentje op fotojacht is, heeft al tien baardmannetjes gespot. Wow! Dan op naar de Steltloper. Deze uitkijktoren ligt op een 5 meter hoog talud en is zelf ook nog eens 12,5 meter hoog. Bovenin is het heerlijk koel. We genieten van een fantastisch zicht over de archipel (zie cover GB) en eten intussen een paar broodjes.

In de resterende tijd slaan we het gedoe in de bescheiden jachthaven gade, waar varende bezoekers op hun eigen boot kunnen overnachten. Het splinternieuwe horecapa- viljoen bekijken we enkel van buiten. Aan de achterkant grenst het terras aan een zwemstrand van 700 meter lang. We werpen een lichtelijk jaloerse blik op de badgas- ten. Dan is het jammer genoeg tijd om havenwaarts te wandelen en aan boord te gaan.

Marker Wadden zijn sinds kort wereldberoemd. Eén van de introductiefilmpjes van het Eurovisie Songfestival brengt de Steltloper en omgeving prominent in beeld.

Natuurdocumentaire "Marker Wadden, een wonder- baarlijk natuurverhaal" is op 30 mei en 6 juni uitgezon- den bij BNNVARA op NPO1. In de hoofdrol: visdiefjes, klu- ten, plevieren, oeverzwaluwen, baardmannetjes, dans- muggen, libellen, microscopisch onderwaterleven en, niet te vergeten, knappe techneuten en baggeraars. De film van natuurfilmer Cees van Kempen is terug te zien op www.bnnvara.nl/artikelen/wad-nieuws

Hado GroenTechniek
Bos Tuin en Parkmachines
Munnikenweg 155 Veenendaal / Renswoude
www.hadogroentechiek.nl
0318 – 517879 of 511006
Merkdealer van

Bij toeval vind ik het verslag van iemand uit ons groepje:

www.meerdanvijftig.nl/marker-wadden-onnatuurlijke-mooie-natuur

Een andere bezoeker vertelt in juli 2020:

www.oppad.nl/wandelen-op-de-marker-wadden

Kijk op Wikipedia "Marker Wadden" voor meer technische informatie of ga op zoek naar andere bronnen

Een fotoverslag van deze dag is geplaatst op:

www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen/fotogalerie

Geschiedenis

In 1918 wordt besloten tot inpoldering van de Zuiderzee. De uitvoering van het plan gebeurt in fasen en duurt zo'n driekwart eeuw. IJkpunten zijn de voltooiing van de Afsluitdijk (1932) en de drooglegging van Oostelijk en Zuidelijk Flevoland. De Afsluitdijk scheidt Noordzee en Zuiderzee van elkaar. Zuiderzee heet voortaan IJsselmeer. Van de voorgenomen inpoldering van de Markerwaard komt het nooit.

Het Markermeer is pas ontstaan in 1976 met de aanleg van de Houtribdijk tussen Enkhuizen en Lelystad. In 2006 is definitief een streep gezet door inpoldering.

Door het afsluiten van de oude Zuiderzee en later ook het Markermeer vormt zich een dikke sliblaag over de oorspronkelijk voedselrijke bodem van het Markermeer. Bovendien is er geen verbinding met rivieren en ontbreken ondiepten en natuurlijke oevers. Waar vroeger de stroming het slib afvoerde naar diepere delen van het IJsselmeer, ligt nu een grote bak stilstaand, troebel water. Massa en variatie aan vis is sinds de jaren 80 enorm achteruitgegaan. In het bijzonder de aanwezigheid van spiering als voedselbron, is voor visetende vogels essentieel. Logischerwijs is ook de vogelstand sterk afgenomen.

Project Marker Wadden

Nederlandse natuur- en waterbouwkundigen bedenken een uniek plan: een eilandengroep om de waterkwaliteit en biodiversiteit te verbeteren. Rondom deze eilanden ontstaan dan op grote schaal natuurlijke oevergebieden met rietvelden, en luwtegebieden met ondiep water. In de luwte bezinkt het slib eerder en wordt het water helderder. Bedreigde dieren en planten profiteren van deze situatie. Onder water wordt het natuurlijk evenwicht hersteld. Kortom, er ontstaat een paradijselijk, voedselrijk wetland van algen en plankton, kleine waterdieren, mosselbanken, vissen, insecten, vogels en planten.

Het project Marker Wadden is geboren. Natuurmonumenten en Rijkswaterstaat zijn opdrachtgever, baggerbedrijf Boskalis is uitvoerder. Van 2016 tot 2020 legt Boskalis een archipel aan met zand, klei, veen en slib uit het Markermeer. Ook voor de economie zijn de Marker Wadden een belangrijke impuls. BOUWEN MET SLIB is een innovatieve techniek die over de hele wereld toepasbaar is, waar bouwen met zand nu gemeengoed is.

Baggerschip Edax beschikt over een snijkopzuiger, die slib en zand van de bodem opboort. Door een flexibele, drijvende pijpleiding van één meter diameter en een lengte

van 800 meter wordt het zware slib naar de juiste plek gepompt. Edax werd eerder ingezet bij de aanleg van de Tweede Maasvlakte en de uitbreiding van het Suezkanaal. Bijzonder is het gebruik van het baggerschip t.b.v. een natuurproject en wel één van de grootste natuurherstelprojecten van West-Europa. Ook wordt een onderwaterlandschap aangelegd. Technisch komt er veel bij kijken, vanwege de diepte van het Markermeer en de bodemsamenstelling. Voor het opspuiten van eilandjes in meren met een zandbodem draait Boskalis z'n hand niet om, bij wijze van spreken. Maar dit is andere koek.

Flora en fauna

Zodra de slibbodem droogvalt, barst de bodem overal open en kleurt moerasandijvie grote oppervlakken geel. Deze plantenpionier bloeit met heldergele bloemen, die opvallend naar honing ruiken en veel nectar bevatten. Een echte insectentrekker. Op film is dit proces een spectaculair gezicht.

Het zeldzame goudknopje komt oorspronkelijk uit Zuid-Afrika en is eveneens een echte pionier met gele bloemetjes en vlezige blaadjes. De eerste vondsten in Nederland dateren uit 1972, na de drooglegging van Zuidelijk Flevoland. Ook andere plantensoorten hebben haast. Binnen enkele jaren tellen onderzoekers al 150 soorten. En dit alleen op het haveneiland.

Groepen pionierende visdiefjes strijken al neer wanneer het opspuiten van het eerste eiland nog druk gaande is. Broedende kluten, plevieren, dwergsterns, tapuiten en kokmeeuwen volgen spoedig.

Vogels blijven de onderzoekers verrassen. Teruggevlogen uit Afrika zijn er eind juli 2019 wel 1000 oeverzwaluwen geteld en bij de zandwallen aan het Noordstrand zijn al 70 nestgangen gegraven.

Om de vogelaars onder ons lekker te maken een kleine selectie uit de meer dan 180 gespotte soorten:

karekieten, rietgorzen en baardmannetjes in de rietkragen; watervogels zoals futen, ganzen, bergeenden, tafeleenden, wilde eenden; scholeksters, lepelaars, grutto's en andere steltlopers in het wadgebied; aalscholvers, zilvreigers, kwikstaarten en spreeuwen.

Meer en meer vogelsoorten ontdekken Marker Wadden als ideaal oord om te verblijven, te broeden, te foerageren of om aan te sterken voor de vogeltrek.

Voorzieningen

Hoewel een puur natuurgebied, is er ook aan de mens gedacht. Alleen op het haveneiland, het grootste en meest westelijke van de vijf, mag publiek komen. Er is geen aansluiting op elektriciteit, gas, drinkwater of riolering. Marker Wadden is slechts per schip bereikbaar. Bij slecht weer ligt de verbinding stil.

Rond de havenkom is een kleinschalige, zelfvoorzienende nederzetting gebouwd, bestaande uit twaalf houten eilandhuisjes. Het gaat onder meer om een havenkantoor met uitkijktoren, een gebouw voor de eilandwachter en vrijwilligers, een veldstation voor onderzoekers, een klein informatiecentrum en een atelier voor kunstenaars. Zeer in trek zijn de vier vakantiehuisjes voor een kort verblijf. Tenslotte is er het horecapaviljoen.

Om de natuur zo weinig mogelijk te verstoren, zijn de onderkomens elders duurzaam gebouwd met hout uit Nederlandse bossen en daarna verscheept naar het nieuwe stukje Nederland.

De natuurrecreant kan het eiland verkennen via een korte (2,5 km) of lange (6 km) wandelroute of vrij rondstruinen over 15 kilometer wandelpaden, vlonderpaden en stranden. Zwemmen mag bij het strand achter de havenkom en bij het Noordstrand.

Behalve de markante uitkijktoren Steltloper zijn er twee vogelhutten en een scherm langs de paden. In de buurt van de Lepelaar zwemmen veel eendensoorten. Wil je scholeksters, kluten, lepelaars of andere steltlopers observeren? Dat kan vanachter kijkscherm Aalscholver. Kijkhut Duikeend bevindt zich half ondergronds. Door de glazen wand en de waterspiegel op ooghoogte vang je visdieven en hun voedselbron in één blik.

Andere vervoermiddelen dan benenwagen en rolstoel zijn niet toegestaan. Razendsnelle natuurontwikkeling en seizoenswisselingen nodigen uit Marker Wadden vaker te bezoeken.

Onderzoek en toekomst

Marker Wadden in Nationaal Park Nieuw Land is voor onderzoekers een uniek experiment. Bijna nooit eerder is op zo grote schaal een totaal nieuw ecosysteem gebouwd. Natuurmonumenten verbaast zich erover hoeveel dieren binnen een jaar de nieuwe, kale eilanden al aandoen. Bij tellingen in 2017 zijn meer dan 2000 nesten gevonden. De 1700 broedparen visdief staan met stip op één. In totaal worden meer dan 50 soorten gezien. Sindsdien is het aantal vogelsoorten bijna verviervoudigd. September is de drukste vogelmaand. Op één dag in 2018 worden ruim 17.000 vogels geteld. In december is dat aantal geslonken tot 500. Er verblijven dat najaar relatief veel zangvogels op Marker Wadden, dankzij het op gang komen van de plantengroei in de hogere delen op het haveneiland. Veel vogels, zoals zwarte sterns en ganzen, ontdekken Marker Wadden als slaapplek. Elke telling laat weer nieuwkomers zien.

Een uitgebreid visonderzoek richt zich op de betekenis van Marker Wadden als paai- en voedselplaats, schuilgelegenheid, mobiliteit en visstand in het algemeen. Voor

Visdiefje

het onderzoek zijn circa 90 baarzen, blankvoorns, snoekbaarzen en (mobielere) brasems en windes voorzien van een zendertje. Via een netwerk van ontvangers kunnen de onderzoekers de bewegingen van de vissen in het hele IJsselmeergebied nauwkeurig volgen.

Fase 1 is afgerond en boven verwachting snel is Boskalis dit voorjaar gestart met fase 2: de aanleg van twee nieuwe natuureilanden, direct achter de bestaande archipel. Nog even toekomstmuziek is een vergelijkbaar project een stuk westelijker langs de Houtribdijk.

Tekst en foto's: Tineke Wouda

**HUIBERS
ELECTRA B.V.**

Sinds 1948

Elektrotechniek & Elektrovakzaam

Laan der techniek 3 www.huibersselectra.nl	Veenendaal Tel.: 0318 - 513245
---	-----------------------------------

Bioplastic

Onduidelijkheid rond bioplastics

In het lentenummer van het Groene Blad van dit jaar heb ik een artikel geschreven omtrent de verwarring die er over bioplastics is. Op verzoek van een lezer kom ik hierop nog even terug en zal hieronder proberen te verduidelijken om welke verwarring het gaat.

Ik ontdekte bij het inlezen dat er wat tegenstrijdigheden rond bioplastics zijn. Een aantal geraadpleegde websites spreekt elkaar ronduit tegen op bepaalde punten. Ik heb geprobeerd wat meer helderheid te krijgen rond gebruikte terminologie, die soms verwarrend is, maar ook welke beweringen voor waar kunnen worden aangenomen. Dat viel nog niet mee. Ik heb een aantal van deze websites aangeschreven en van maar één heb ik een weinig zeggende reactie terugontvangen. De onduidelijkheid en de mogelijk daaruit voortvloeiende misverstanden heb ik in het artikel daardoor niet kunnen oplossen of voorkomen. Toch had ik na een poosje onderzoek voldoende materiaal verzameld om een bijdrage te kunnen schrijven. Daarbij was ik me terdege van bewust dat het bij de lezers verwarring zou kunnen brengen.

In de reportage van 'De Monitor' van Teun van der Keuken (10 febr. 2020) kwam de verwarring ook goed aan het licht.

Op de website van Holland Bioplastic is te lezen dat composteerbare bioplastic producten en verpakkingen die zijn voorzien van het kiemplantlogo of het OK Compost-logo in de GFT-bak horen (<https://hollandbioplastics.nl/recycling-end-of-life/> - punt 1).

Op de website van De Duurzame Kaart staat bij tip 1 dat verpakkingen met het kiemplantlogo en het OK Compost-logo bij het restafval gegooid moet worden (<https://www.deduurzamekaart.nl/verschil-bioplastic-en-biologisch-afbreekbaar-plastic/>).

Op de website van Natuur en Milieu (<https://www.natuur-enmilieu.nl/themas/kenniscentrum/recycling-van-plastics/>) is te lezen: "Biobased plastic wordt gemaakt uit hernieuwbare, biologische materialen, zoals maiszetmeel, suikerriet of plantaardige vetten en oliën. Het heeft in principe dezelfde eigenschappen als plastics die gemaakt worden uit aardolie en mag daarom gewoon bij het PMD-afval." En: "'Gewone' plastics en biobased plastics hebben dezelfde samenstelling en mogen bij het PMD-afval, maar alleen als ze niet biologisch afbreekbaar zijn."

De term "biologisch afbreekbaar plastic" heb ik misleidend genoemd op basis van allerlei onderzoeken. Zie bijvoorbeeld het onderzoek van de Wageningse hoogleraar Violette Geissen (<https://www.nhnieuws.nl/nieuws/258315/bio-afbreekbare-plastic-zakjes-vervuilen-compost>). "De term "biologisch afbreekbaar plastic" suggereert dat je dit verpakkingsmateriaal zonder problemen in de GFT-bak kan gooien, terwijl dat niet zo blijkt te zijn. Daardoor worden veel consumenten misleidt."

Ik hoop met deze reactie een schets te hebben gemaakt

dat er veel verwarring is rondom dit thema. Laten we hopen dat de overheid de regie in handen gaat nemen om aan deze situatie een eind te maken. Het afvalprobleem te ernstig om het maar aan de markt over te laten.

De bronnen die ik heb geraadpleegd zijn:

https://www.npostart.nl/de-monitor/10-02-2020/KN_1712015

<https://www.plasticsoupfoundation.org/plastic-probleem/plasticsoorten/bioplastics/>

<https://www.deduurzamekaart.nl/verschil-bioplastic-en-biologisch-afbreekbaar-plastic/>

<https://www.deduurzamekaart.nl/soorten-plastic-welke-zijn-er/>

<https://www.greenpeace.org/nl/natuur/23226/5-mythes-rondom-bioplastic/>

<https://www.kivo.nl/kennisbank/faq-pe/wat-zijn-bioplastics/>

<https://keurmerkenwijzer.nl/>

<https://www.nhnieuws.nl/nieuws/258315/bio-afbreekbare-plastic-zakjes-vervuilen-compost>

Met vriendelijke groet,
Henk te Paske

Afscheid

Afscheid van een erelid

In het vroege voorjaar van 2021 kreeg ons IVN Veenendaal-Rhenen een treurig bericht: Itty en Arie Koster gaan verhuizen en dientengevolge onze IVN verlaten. Voor Itty en Arie een nieuwe start in de mooie en natuurrijke Achterhoek in de buurt van Vorden. Een mooi stuk grond bij het huis, waarop zij zich kunnen uitleven. De helft van de planten bij de Buurtlaan zijn meeverhuisd en met nieuwe planten samen zal er ongetwijfeld weer een paradijsje ontstaan.

Met Itty's vertrek verliezen we een lid van het eerste uur met een prachtige staat van dienst.

Secretaris van 1985 – 1990 en daarna nog bestuurslid tot 1992. Jarenlang lid van de scholenwerkgroep. Tot de verhuizing een zeer gewaardeerd lid, mede door haar grote plantenkennis, van de plantenwerkgroep. Het ontwerp van de tuin bij de Groenhof is grotendeels van haar hand en er zijn heel wat kinderen in die tuin door haar bij een excursie begeleid. Jarenlang zijn met name de zintuigenbakken door haar onderhouden, terwijl Arie af en toe de brandnetels te lijf ging.

Ik herinner me ook de tentoonstellingen die we in de begintijd gemaakt hebben. Een mooi succes was de veel bezochte tentoonstelling over het Veenendaalse landschap en de natuur op de zolderverdieping van het historisch museum, toen nog op de markt.

Ik ben vast nog het een en ander vergeten te melden in deze opsomming. Het zal iedereen duidelijk zijn dat we hen erg zullen missen, maar we zullen elkaar vast nog wel ontmoeten op nieuwjaarsbijeenkomsten en bij de opening van Groenhof 2 en hopelijk kunnen we ook eens een bezoek brengen voor de gezelligheid en om jullie nieuwe onderkomen te bewonderen.

Het ga jullie goed!

Suze Hörchner

Verhuizing

De nieuwe Groenhof

Het ziet ernaar uit dat het dit jaar dan toch echt gaat gebeuren: We gaan verhuizen. De plannen voor de verbouwing en verduurzaming zijn in volle gang en ook is er nagedacht over de tuin, we hebben zelfs al een mooi ontwerp. Maar laat ik bij het begin, de nieuwe locatie, beginnen.

De nieuwe locatie ligt in het Prins Willem Alexanderpark, nummer 317. Dat is een wijk in Veenendaal met veel flatgebouwen en weinig biodivers groen. Het bestaande gebouw dat voor ons verbouwd en verduurzaamd zal worden, heeft een grote tuin, die opnieuw ingericht zal worden. De huidige tuin is in vergelijking met de oude Groenhof zeer soortenarm. Er staan grote bomen, die zoveel mogelijk bewaard zullen blijven en verder struiken met minder interessante ondergroei.

Het gebouw wordt vanaf juli aanstaande in opdracht van de gemeente verbouwd. De planning is om nog dit jaar aan IVN op te leveren. Zodat we waarschijnlijk vanaf december aanstaande kunnen gaan verhuizen. De entree wordt verplaatst naar de wegzijde en krijgt een fraaie groene uitstraling.

We krijgen de beschikking over een ruime mediatheek en een even grote vergaderzaal. De overige ruimtes zijn eveneens mooi opgezet en voldoen aan onze wensen.

Onze wensen voor de Groenhoftuin

Samen met de schoolgidsen hebben we een lijst met wensen en ideeën voor de nieuwe tuin opgesteld. Daarop staan de educatieve elementen, zoals we die nu ook hebben, maar ook de wens om er een Heuvelrugvoorbeeldtuin van te maken. D.w.z. een tuin die voor minstens 60% groen is, waar gifvrij wordt getuiniert, beschutting voor vogels en insecten biedt en met planten die passen in de omgeving van de Heuvelrug. Google voor meer informatie: Utrechtse Heuvelrugtuin. Eigenlijk gaan we proberen er net zo'n mooie Heuvelrugtuin van te maken als de huidige Groenhof is. Bij al deze wensen komt ook nog eens de wens er een onderhoudsarme tuin van te maken!

Het ontwerp

Tuinontwerpster Louise Pul uit Veenendaal heeft voor ons op basis van deze wensenlijst een ontwerp gemaakt voor de nieuwe tuin.

Om u een idee van de schaal te geven: de lange zijde van de toekomstige vergaderzaal en mediatheek (de twee grote rechthoeken in de plattegrond van het gebouw) is 10 m.

In de noordwesthoek is een vogelvoedselbos gepland, dat zal bestaan uit een deel van de bestaande begroeiing, die op termijn aangevuld en/of deels vervangen wordt door vruchtendragende Heuvelrug soorten, zoals b.v. lijsterbes, hazelnoot, vlier, rode bes, framboos, e.d. Langs het pad komt op een aantal plaatsen een takkenril. Vanuit het met klimop begroeide tunneltje, dat al aanwezig is, kunnen de kinderen vogels spotten.

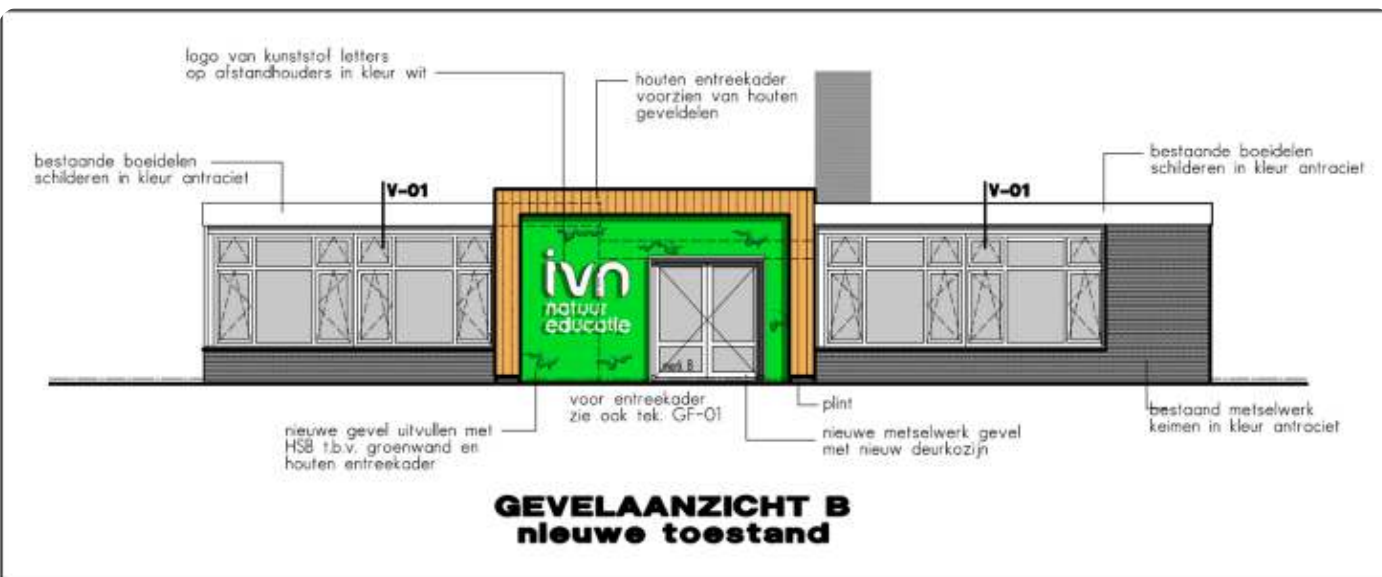
Aan de achterkant van het gebouw kan de regenafvoer afgekoppeld worden. Het regenwater loopt dan via een regenton in een wadi. Deze kan worden gemaakt met een laag grind onderin, maar het kan ook een greppel worden met planten die hier tegen bestand zijn.

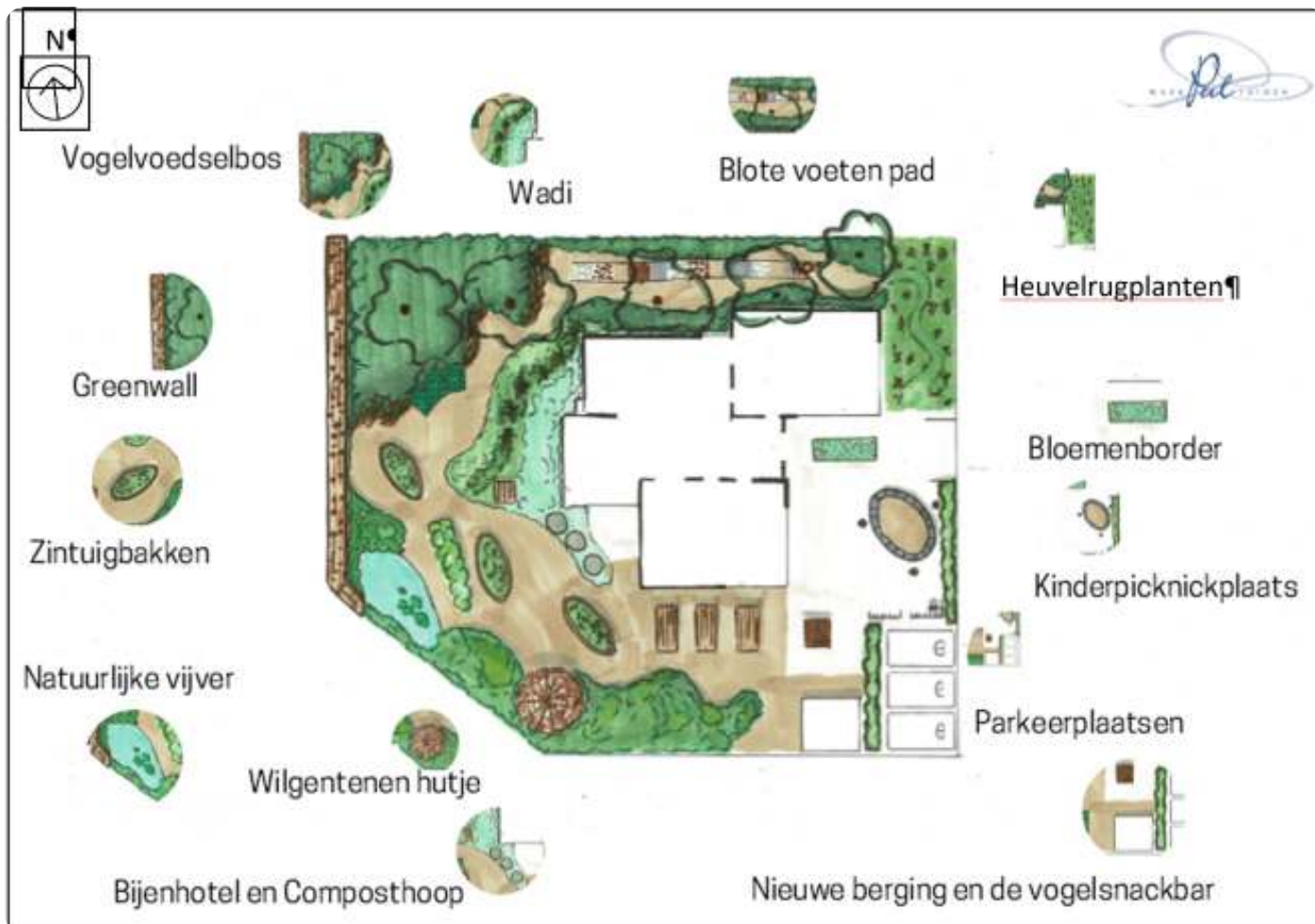
Aan de noordkant van het gebouw komt een pad, met naast het pad het blote-voetenpad. Ook aan de andere kant van het blote-voetenpad wordt er ruimte gepland voor de kinderen om ernaast te staan. Het pad zal waarschijnlijk enigszins kronkelen. In het werk zal bekeken moeten worden of het nodig is om een enkele boom te kappen.

Aan de oostkant van het gebouw is in het oorspronkelijke ontwerp een klaverweide getekend, maar het lijkt ons beter om daar een beplanting met heuvelrugplanten te hebben, met een kronkelend pad er doorheen. Dat stukje tuin zal van buitenaf door het hek te zien zijn als voorbeeld van een Heuvelrugtuin.

De border voor de entree wordt ingezaaid met een meerjarig bloemenmengsel. De regenpijp aan de gevel wordt afgekoppeld en het water wordt, zo mogelijk via een regenton, opgevangen in infiltratieblokken (van een soort steenwol) onder de border. Dit maakt de bloemenborder vrijwel onderhoudsvrij. De financiering van de infiltratieblokken wordt gedekt door een deel van de toegekende subsidie van € 1.000 van het Groen aan de buurt project. Dit is een project van de provincie Utrecht in samenwerking met IVN Natuur Educatie, Landschap + erfgoed Utrecht en Natuur en Milieu Utrecht.

Het volgende item op het ontwerp is de plaats voor kringgesprekken (kinderpicknickplaats). Hiervoor worden de

betonnen blokken uit de oude Groenhof tuin hergebruikt. Het idee is om die blokken in een ovaal te plaatsen net als de zintuigbakken (zie verderop). Rondom komen drie palen waaraan een driekantig schaduwdoek bevestigd kan worden.

Fietsen kunnen geplaatst worden in de rekken ten zuiden van de kinderpicknickplaats. Wellicht moet er nog plaats gemaakt worden voor meer rekken.

Het was een uitdrukkelijke wens van de schoolgidsen dat ouders die schoolkinderen (en dan met name de allerkleinsten) komen brengen, dichtbij de ingang kunnen parkeren waar de kinderen veilig uit kunnen laten stappen. Hiervoor zijn er 2 à 3 privé parkeerplaatsen getekend. Omdat dit binnen het hek te veel ruimte in zou nemen, zullen die plaatsen buiten het hek, voorzien van een beugel, gerealiseerd worden. Het zal minder ideaal zijn dan de situatie aan de Karel Fabritiusstraat, maar dit lijkt ons de beste oplossing.

Het bestaande stenen schuurtje wordt verwijderd, omdat de gemeente daar de toegang wil maken. In plaats daarvan komt er een nieuwe prefab berging. Vlak daarbij komt een zogenaamde vogelsnackbar.

De picknicktafels (drie bruine rechthoeken) staan naast het gebouw, goed bereikbaar vanuit de voor- en achtergang.

Naast de wadi is plaats voor bijenhôtel en composthoop. We kunnen hierbij denken aan een groot bijenhôtel, zoals onlangs geplaatst is in de moestuin de Duiventoren, maar het is ook mogelijk te denken aan meerdere kleine hotels (eigenlijk B&B's J).

Het wilgentenen hutje is een bouwsel van wilgentenen, zoals in de huidige tuin.

De vijver wordt gemaakt van rubberfolie met een rand van flexibel gerecycled plastic en wordt niervormig met een

oppervlakte van 21 m² en een omtrek van ongeveer 19,5m. De vijver bevat een deel van minimaal 70 cm diep en een ondiep gedeelte met langs de rand een strook van ca. 30 cm diep voor beplanting in de vijver. De financiering van het materiaal van de vijver komt deels uit de Groen aan de buurt voucher (zie bij de beschrijving van de bloemenborder).

De wens van de schoolgidsen is om ook in deze tuin zintuigbakken te realiseren. Drie bakken zijn voldoende: er komen proef-, voel- en ruikbakken. De kijkbak vervalt, want daarvoor in de plaats komen de bloemrijke delen in de tuin. De hoogte van de bestaande bakken is prima, maar de vorm zou beter kunnen, want de ervaring leert, dat de kinderen niet bij de plantjes kunnen die in het midden van een vierkante bak staan. Het idee is om de bakken ovaal te maken met een grootte van 3,5 x 1,5 m en omtrek van ruim 8 m. Het oppervlak is dan net iets meer dan 4 m², wat goed overeen komt met de huidige bakken. De bakken zullen bij voorkeur gemaakt worden van Cortenstaal van 56 cm hoog.

De tuin ligt naast de drukke en lawaaierige Rondweg-west. Daarom is in het ontwerp een geluidswal opgenomen. In het ontwerp is als merk Greenwall genoemd vanwege de hoge geluidsisolatie waarde. Deze geluidswal bestaat uit twee wanden, met daartussen een speciaal substraat. De wanden worden aan beide zijden begroeid met klimop. Dit merk is als mogelijkheid opgeschreven. Er wordt onderzoek gedaan naar acceptabele alternatieven, met een gunstiger prijs-kwaliteit verhouding.

Reacties? Voel je vrij om te reageren met opmerkingen, aanmerkingen, betere alternatieven, enz. Hulp van deskundigen op het gebied van water in de tuin, geluidschermen, e.d. wordt op prijs gesteld.

Hanneke Baretta-Bekker en Hans Hardeman

Een groen dak

Een groen dak, een verrijking van de tuin.

In onze achtertuin is het prettig vertoeven. We wonen hier nu bijna 30 jaar en willen er eigenlijk nog niet weg. In deze tuin staan o.a. een houten tuinhuisje en een rood-bladige prunus. Maar beide beginnen te rotten. Ook de schuttingen zijn slecht.

De boom is ziek, er groeien paddenstoelen op de stam en dat is geen goed teken. Maar ik wil die boom helemaal niet kwijt. Hij bloeit zo mooi in het vroege voorjaar en hij geeft heerlijke schaduw in de hete zomers. Ook vogels voelen zich thuis in deze boom. Er zitten er altijd wel een paar in. Maar er is geen ontkomen aan. Hij moet weg voordat hij gevaarlijk wordt.

Het tuinhuisje is al oud en begint ook te rotten. Dan krijgt je de vraag of je moet verhuizen of dat je de boel opknappt en er nog vele jaren blijft zitten.

Wij hebben voor het laatste gekozen.

Maar dan komt de vraag "wat willen we". Willen we weer een tuinhuisje? Of moet er een veranda komen? Of beiden? De bestrating bestaat uit allemaal kleine klinkertjes waar zomers altijd onkruid doorheen komt. En omdat we niet willen spuiten met gif zitten we veel op onze knieën om de plantjes handmatig te verwijderen. We worden ook wat ouder en strammer dus dat gaat steeds lastiger. Uiteindelijk hebben we besloten om het rigoreus aan te pakken. We gaan voor iets geheel nieuws.

We hebben besloten dat we de steentjes in de terrassen gaan vervangen voor nieuwe grotere tegels. En het tuinhuisje voor een veranda met een gedeelte opslagruimte. En we willen het liefst veel groen. Daarom toch nog flink wat tuin en op het dak van de veranda willen we sedum. Ook de inrichting van de tuin wordt dan anders.

We hebben gezocht en offertes opgevraagd. Want is er veel te koop op het gebied van tuinhuisjes en veranda's. Uiteindelijk hebben we besloten het hele tuin- en bouw- werk te laten uitvoeren. We zijn per slot van rekening niet de jongsten meer. We hebben bewust gekozen voor een plaatselijk bedrijf. Een bedrijf dat zelfstandig de tuin kan aanleggen en de veranda en schuttingen kan bouwen. Ze waren erg druk en we moesten een half jaar wachten voordat ze konden beginnen.

Het sedumdak daar hadden ze geen ervaring mee. Dus dat gaan we zelf doen met behulp van onze (klein)kinderen.

Om uit te zoeken wat er bij zo'n dak komt kijken heb ik veel gezocht op internet en bij vrienden van ons die een sedumdak hebben ben ik op het dak geweest om te kijken hoe dat in elkaar steekt. Onze energieleverancier Green-choice geeft €10,00 per vierkante meter korting op een groen dak. Dus via hen hebben we een sedumdak besteld bij 't Groene Loket.

Zij maken een offerte en je kunt dan wel of niet met hen in zee gaan. Wij hebben besloten dat wel te doen. Je geeft de oppervlakte op en zij rekenen uit wat je nodig hebt en wat het gaat kosten.

Afgelopen voorjaar was het zover. Diepeveen Houtbouw en Tuinen heeft bijna de hele tuin leeg getrokken en nieuwe bestrating, bebouwing en tuin aan gelegd. Voor de terrassen hebben we nieuwe tegels besteld en de looppaden worden gemaakt van de oude 'waaltjes' van ons terras, maar dan omgekeerd. Op zijn kop dus.

De veranda en berging alsook de nieuwe schuttingen zijn van onbewerkt Douglas hout. Dat gaat op den duur, net als wij, vergrijzen. We hadden afgesproken dat ze de dakrand iets hoger zouden houden zodat we voldoende hoogte zullen hebben voor het sedumdak. De dakbedekking is van PVC dus dat is water/worteldicht en geschikt voor een sedumdak. Als je een bitumen dak hebt moet je eerst een worteldichte onderlaag aanbrengen maar dat was bij ons dus niet nodig.

De opbouw van een sedumdak is heel simpel. Je moet zorgen dat bij hevige regenval het overtollige water weg kan. Dus je hebt een onderste laag nodig om water af te voeren. Dat noemen ze de drainagelaag. Het water dat door het sedum heen zakt komt in de drainagelaag vanwaar het naar de zijkanten stroomt. Daar heb je dus een strook nodig waardoor het water naar de hemelwaterafvoer gaat. Dat is in ons geval een grindstrook.

Op de drainagelaag komt een voedingsbodem wat substraatmat genoemd wordt. Deze voedingsbodem is een mat met voeding waar de wortels van het sedum in vastgroeien.

Naast deze substraatmat wordt er aan de zijkant een strook vrijgehouden voor de afwatering.

Dan moeten we sproeien zodat de matten verzadigd worden met water.

Op de substraatmatten worden uiteindelijk het sedum uitgerold. Ze worden in handzame rollen aangeleverd. Daarna weer bewateren en als laatste worden de afwaterstroken opgevuld met grind. Denk er aan een bladvanger in de afvoer te plaatsen, anders verdwijnt het grind in de afvoer.

Ons dak is half maart gerealiseerd. Het sedum wordt aan-geleverd op rollen die zijn gekweekt op een vezelachtige ondermat. Deze vezels zijn van een natuurlijk product. De vogels hebben al gauw in de gaten dat die vezels heerlijk zijn om de bekleding van nesten mee te maken. Dus al snel werden er stukken uit het dak geplukt door de vogels. Dat was niet erg want gelukkig hebben we iets te veel sedum gekregen. Dat ligt nu in de tuin als reserve materi-aal.

Als vervanger van de Prunus hebben we nu een krenten-boompje geplant. Het staat prachtig. En gelukkig begint het ondanks de kille temperaturen goed aan te slaan. Wij zijn er heel blij mee.

Wilt u zien hoe dit alles gemaakt is?

Kijk dan op:

https://youtu.be/HEYhlqB_E7w

Warner ten Kate

Klimaatcursus

Klimaatcursus de groene verandering in Coronatijd: v.l.n.r. Lia, Marjolein, Ida, Jocky, Gerrit, Bianca, Ria (foto Rob van de Bor)

De cursisten met hun certificaten v.l.n.r. Nicole Smit, Jocky Naderman, Ria en Rob van de Bor, Bianca Kleijer (foto Lia Hemerik)

Het allereerste plan om de klimaatcursus de groene verandering te geven was dat we na de informatieavond die op 7 oktober 2020 werd gehouden van 3 november 2020 tot en met 9 maart 2021 de hele cursus af zouden kunnen ronden. Door de "tweede golf" en een extra lockdown ging dat echter niet door. Eerst hadden we allerlei onofficiële bijeenkomsten over Zoom, omdat we er op hoopten dat we snel 'live' konden gaan. We (Marjolein Beukeboom, Ida Marsman en Lia Hemerik) besloten Zoom-bijeenkomsten te organiseren vanaf januari 2021, nl. op 14 januari 2021 Kennismaking, op 28 januari 2021 Jongeren en klimaat, op 11 februari Voedsel en klimaat, op 3 maart 2021 klimaatongerstheid en op 18 maart 2021 Biodiversiteit en klimaat. De eerste officiële bijeenkomst vond dus plaats op 8 april 2021 via Zoom.

deelnemers en begeleiders

foto Rob van de Bor

Uiteindelijk is het pas eind mei 2021 gelukt om 'live' te gaan. We hadden naast enkele lessen van Ida en Lia, lessen door gastdocenten; Nico Bosman gaf de les over systeem aarde. Storytelling werd gegeven door Anne Mara Sillevius Smitt. De les systeemverandering is verzorgd door Christine Verduijn. De excursie Binnenveldse Hooilanden werd door bestuursleden van "Mooi binnenveld" op een enthousiaste manier verzorgd op de eerste dag dat excursies weer mogelijk waren. Gerrit van Leeuwen gaf de excursie bomen en klimaat.

De afsluiting van de klimaatcursus vond plaats in de Groenhof op 17 juni 2021. Na enkele presentaties en activiteiten van de cursisten onder het genot van koffie en taart hebben we de certificaten uitgereikt, de cursus geëvalueerd en Marjolein heeft de cursisten nog een eigengemaakt uiltje meegegeven ter herinnering aan deze cursus in Coronatijd. Ik ben blij dat we dit tot een leuk einde hebben gebracht.

Een uitgebreider verslag staat op deze link: <https://drive.google.com/file/d/1nxsLYHldn1An7KHPBGE52a9FuGAGnCZ8/view>

Mede namens Ida Marsman en Marjolein Beukeboom, door Lia Hemerik.

R

RIEN VAN BARNEVELD

SCHILDERSBEDRIJF ■ INTERIEUR

WWW.RIENVANBARNEVELD.NL

0318 - 556463

Primera
Van Walssem

VEENENDAAL | SCHERPENZEEL

boeken

tijdschriften

wenskaarten

cadeaukaarten

kantoorartikelen

kansspelen

tickets

tabak

Primera Van Walssem
3,1 - 4,6 Scherpenzeel - 18247 - 38
primervanwalssem.nl

Primera Scherpenzeel
4,7 - 5,2 Scherpenzeel - 18247 - 38
primerscherpenzeel.nl

GRATIS
PARKEREN

...even naar Primera

Weidevogels

Op stap met Gijs van de Waerd.

Op 17 april ben ik samen met Gijs langs de weilanden gegaan, waar hij als lid van de Weidevogelbeschermgroep Binnenveld West (WBW) actief is.

[Afbeelding met gras, lucht, buiten, veld Automatisch gegenereerde beschrijving]

Dat mocht ik van Roelof de Jong natuurlijk niet zomaar doen.

Als Coördinator Weidevogelbeschermgroep Binnenveld West ziet Roelof erop toe dat alles zeer ordentelijk en goed verloopt bij dit belangrijke werk.

De gehele werkgroep heeft eerst onder leiding van Roelof een startbijeenkomst. Oorspronkelijk stond in de agenda dat wij elkaar zouden ontmoeten in het veld, maar de Covid-19 richtlijnen van de RIVM waren zodanig dat het een Zoom meeting werd. Dat is jammer, maar de videovergadering verliep prima, al moesten sommige leden nog wel even wennen.

Gijs en Roelof hebben ieder een eigen gebied onder beheer. Dat moet ook wel, want het totale gebied is vrij uitgestrekt. Om invulling aan de taak te geven, betekent ook dat zij met de landeigenaren goede contacten onderhouden. Want men loopt wel op hun grondgebied en hun medewerking is zeer belangrijk. Want voor de weidevogelbescherming is het noodzakelijk om te weten, wanneer er wat gebeurt op het land.

Voor de rest is het een arbeidsintensieve en bijna militaire operatie.

Men gaat in groepjes van max 2 het veld in. Altijd met Gijs of Roelof

Dit betekent dat de vrijwilligers heel goed moeten aangeven wanneer zij beschikbaar zijn.

Nieuwe vrijwilligers moeten eerst de cursus weidevogelbescherming gevolgd hebben.

Ik heb dus ook de cursus gevolgd. Twee avonden en het nodige cursusmateriaal om te bestuderen. Super interessant! Want je leert niet alleen veel over het gedrag, broedplaats e.d. van de weidevogels, maar ook het nodige van de landbouwactiviteiten. Daarnaast is er een concreet jaarplan voor gras- en bouwland. Kortom je gaat de samenhang beter zien tussen grondbewerking en de bescherming die je aan de weidevogels moet bieden.

Belangrijkste taak, naast communicatie met de boer, is observatie. Kijken en registreren waar het nest van de weidevogels zich bevindt.

[Afbeelding met gras Automatisch gegenereerde beschrijving] Als nieuweling werd ik natuurlijk getest door Gijs.

Op naar een bamboestokje en op zoek naar het nest! Dat viel nog niet mee. Want afhankelijk van waar je je bevindt zie je wel of niet het nest. Ook leer je waar men de stok plaatst.

Maar op een gegeven moment kon ik zelfs tegen Gijs zeggen, dat er daar volgens mij ook nog een Kievitsnest zat.

En ja: gevonden! Locatie opschrijven in het notitieboekje. Gijs kent de boeren van zijn gebied en als wij het erf opgingen, viel het op dat ook de kinderen van de boer al betrokken zijn bij het beheer.

In de namiddag kreeg Gijs een telefoontje, dat maandag de loonwerker bij een bepaalde boer kwam om te maaien. Dit betekent dat je er maandag in alle vroegte bij moet zijn en het risico lopen dat je nog te laat bent. Dus besloten we om gelijk maar te gaan. Dit houdt ook dat er bij het nest nog een stokje bijgeplaatst wordt. (GPS is nog niet altijd voorhanden bij de loonwerkers). Ook het veld hebben we nog even goed afgezocht. of er niet nog een nest zat. Dit was niet het geval.

Ik kijk terug op een boeiende dag, veel geleerd en gezien, maar bovenal genoten van het landschap en de zichtbare samenwerking tussen de boeren en de Weidevogelbeschermgroep Binnenveld West.

Leo Pruis

NatuurWerkt!

Dag Natuur Werkers .

Alweer is er bijna een maand voorbij, april. Op naar de meimaand, hopelijk gaat het dan echt voorjaar worden. Maar gelukkig was het droog vanochtend, na een nacht met regen. Fantastisch natuurlijk want de natuur schreeuwt weer om water.

Met 7 man en 2 vrouwen:

Bavo, Frans, Bert, Ria, Agnes, Toma, Jan, Carel en Wim op naar de werkplek wat we gemakshalve maar noemen: het pad van Hannes Hu.

Vorige week waren we er aan begonnen en vandaag moest de klus geklaard worden.

En bekijk de foto's maar eens goed: niet te geloven, het is weer een echt pad geworden.

Met Bavo als stratenmaker! En een opmerking van Frans: ik heb nog nooit zo iets moois gezien !!!:

En de 1e complimenten kwamen meteen ook al binnen van een aantal wandelende dames: prachtig, zo blijft het nog lang voor het nageslacht bewaard!

(Dat laatste verzin ik er zelf maar bij).

Hopelijk is Harald ook al wezen kijken?

Maar vroeg aan de koffie want Ria had n heerlijke verrassing omdat ze n koninklijke onderscheiding had gekregen !

En om 11.00 uur maar aanstalten gemaakt om naar huis te gaan i.v.m. voorspelde regen. Maar er was ook geen tijd meer om aan n nieuwe klus te beginnen .

Om nog even op " Hannes Hu". terug te komen:

Wat de meesten van jullie wel of niet weten is: dat "Hannes Hu "eigenlijk Johannes Bos heette.

Hij woonde in een klein huisje (zie foto) aan het egelmeer net buiten Veenendaal. Hij was een verhalenverteller en een kruidendokter. En omdat hij altijd: hu tegen

zijn paard zei, noemden ze hem "Hannes Hu ". De rest van het verhaal kun je op het internet vinden. Is best leuk.

Maar we zijn ook eigenlijk nieuwsgierig naar wie dat pad nu eigenlijk heeft aangelegd waar zo hard aan gewerkt is ?

Dat blijft nog even de grote vraag! Ik had het heel graag aan Jaap Pilon willen vragen, die zou het vast wel weten. Maar helaas was hij niet thuis en heeft ook niet op mijn briefje geantwoord met de vraag of hij mij terug wilde bellen. Dus..... wordt vervolgd .

Dat was het weer voor vandaag. Blijf gezond, denk aan de Corona maatregelen, want het is allemaal nog lang niet voorbij.

Met hartelijke groet van Ria Kuijer.

Mediatheek

Uit de mediatheek

Door corona was het de afgelopen tijd rustig in de mediatheek. De basisscholen waren dicht en omdat er ook geen excursies waren, hoefde daar ook geen materiaal voor uitgeleend te worden. Nu de scholen weer open zijn, komt er gelukkig af en toe een leerkracht om lesmateriaal te lenen. Ook de excursies voor scholen komen langzaam weer op gang, zodat de visnetjes, loeppotjes en zoekkasten weer volop gebruikt worden.

Omdat er in de afgelopen tijd weinig activiteiten georganiseerd waren, heeft u misschien veel gewandeld of gefietst en van alles gezien dat u niet thuis kon brengen. Gelukkig zijn er veel goede papieren gidsen, die u verder kunnen helpen. Kijk eens bij de webshop van het KNNV (<https://knnvuitgeverij.nl/artikelen/webshop.html>), hier vindt u een grote collectie veldgidsen en andere natuurboeken. U kunt de boeken van het KNNV via mij bestellen, als lid van het IVN krijgt u 10% korting en de IVN-afdeling houdt er ook nog wat aan over.

Ook bij andere uitgeverijen verschijnen veel interessante natuurboeken.

Bij Kosmos Uitgevers verscheen: "Veldgids lieveheersbeestjes voor Nederland en Vlaanderen." Het boek bevat maar liefst 58 soorten lieveheersbeestjes die in Nederland en Vlaanderen te vinden zijn en is geïllustreerd met meer dan 140 prachtig gedetailleerde tekeningen. ISBN 9789021577777 .

Eveneens bij Kosmos "De gewiekste vogelgids. Slim en eenvoudig vogels herkennen voor iedereen". Auteur: Nico de Haan. Een onmisbare gids voor iedereen die op een eenvoudige manier vogels wil leren herkennen. Prachtige geïllustreerd door vogel- en natuurschilder Elwin van der Kolk. ISBN 9789021579146.

De laatste 2 boeken kunt u bestellen bij de plaatselijke boekhandel.

Suze Hörchner (ghorchner@planet.nl)

Lid Worden van IVN

U kunt het werk van de IVN-afdeling Veenendaal-Rhenen steunen door IVN-lid te worden. Als lid bent U van harte welkom bij onze activiteiten.

Als lid, ontvangt U, naast ons Groene Blad dat minimaal 4 keer per jaar verschijnt, ook het kwartaalblad "Mens en Natuur" van de landelijke IVN vereniging.

Aanmelding:

<https://www.ivn.nl/word-lid>

Opzegging en/of verhuizingen: z.s.m. opgeven via:

ledenadministratie@ivnveenendaal-rhenen.nl

Bijdrage GB

Hebt u iets moois of unieks beleefd in de natuur, vertel datdoor een stukje te schrijven voor het Groene Blad. Iedere bijdrage is welkom. Deel deze ervaring met de lezers van dit blad. Net zoals die prachtige foto die u hebt gemaakt. Laat iedereen meegenieten van al het mooie van de natuur. Hebt u weet van activiteiten die voor de lezers van het Groene Blad interessant of zinvol zijn, maak het (liefst ruim van tevoren) kenbaar bij de redactie.

Belangstellenden om mee te helpen met het maken van het Groene Blad en die het redacteurschap eventueel op zich willen nemen zijn van harte welkom!

Ik stop eind van dit jaar met het (op)maken van het Groene Blad.

Nico Bosman

GROENE BLAD

De vorige nummers van het Groene Boald kunt u vinden op:

<https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen/archief-van-hetgroene-blad>

Davidsplein 11 - 3905 AZ - Veenendaal - Tel: 0318-510106
www.flowerexplosion.nl - info@flowerexplosion.nl

Beleef de natuur

INDIEN ONBESTELBAAR: CAMPHUYSENSTRAAT 5, 3906 WV VEENENDAAL

